

o dávce z majetku č. 309/1920, obsahujícího zákaz přesunu dávky, a k těmto mezím musil by dovolací soud přihlížeti, i kdyby se jich žalobci ještě ani v dovolání nedovolávali.

Dovolání jest přisvědčiti v tom, že se zákaz přesunu dávky, obsažený v § 41 dávkového zákona, nevztahuje na úmluvu stran ze dne 24. února 1920, jež jest skutkovým i právním základem žaloby a již se banka zavázala nahraditi žalobcům případnou dávku z majetku, neboť dávkový zákon nabyl účinnosti teprve dne 8. května 1920, a podle § 5 obč. zák. nepůsobí zákony zpět a nemají vlivu na dřívější právní jednání a na dříve nabytá práva. Správně vyslovuje to také prováděcí nařízení ze dne 27. července 1920, čís. 463 sb. z. a n., ustanovujíc k § 41 zákona, že v úvahu přicházejí jen úmluvy, které byly ujednány po dni, kdy zákon nabyl účinnosti. Platnost úmluvy ze dne 24. února 1920 nebyla zákonem dotčena. Prováděcí nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 424 sb. z. a n., na něž žalovaná strana poukazuje, nemá pro spor význam. Názor, že zákon, byv jednou prohlášen, platí také pro žalobce jako celek, jest arci správný, ale jen s obmezením jeho účinnosti od jeho vyhlášení. Platnost dřívějších jednání a smluv žalobců nebyla jím dotčena. Obecným pravidlem, že zákony nepůsobí zpět, není časově obmezena účinnost jen § 41 dávkového zákona, nýbrž všech jeho ustanovení, u nichž může zpětné působení zákona přijíti v úvahu, tak na příklad i účinnost § 62 o věcném ručení nemovitosti za dávku, které, jak rovněž bylo vysvětleno v prováděcím nařízení čís. 463/1920, nabylo platnosti také teprve dnem účinnosti zákona a nevztahuje se proto na nemovitosti zcizené v době od 1. března 1919 do 8. května 1920. Marně se pokouší žalovaná strana obhájeti neplatnost úmluvy ze dne 24. února 1920 poukazem k § 238 zákona o osobních daních ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. V tomto zákonném předpisu vyslovený zákaz přesunu daně byl ovšem dne 24. února 1926 již v platnosti, ale neplatil ani pro všechny osobní daně upravené zmíněným zákonem, nýbrž byl obmezen na osobní daň z příjmu. Vztahuje se nyní arci i na dávku z majetku, ale jen proto, že byl § 41 dávkového zákona na ni výslovně rozšířen, s účinností však teprve ode dne nového zákona. Proto jest námitka neplatnosti smlouvy pro zákaz přesunu daně lichá, a musilo by býti žalobě vyhověno, kdyby se žalovaná strana bránila jenom touto námitkou. Ale žalovaná strana brání se také ještě námitkou podstatného omylu, do kterého byla při jednání uvedena žalující stranou. Poněvadž tato další námitka nebyla dosud pro nesprávný právní názor procesního i odvolacího soudu ještě ani na p ř e t ř e s v z a t a, nezbylo než podle § 510 c. ř. s. a § 52 c. ř. s. uznati, jak se stalo.

Čís. 10915.

Stát nemůže se domáhati pořadem práva na bance zaplacení daně z obratu vybrané bankou z účtů postoupených jí zákazníky a státu dosud neodvedené.

(Rozh. ze dne 30. června 1931, Rv II 215/30.)

Žalující československý stát domáhal se na žalované bance zaplacení toho, co žalovaná z postoupených jí účtů na dani z obratu vybrala a žalobci dosud neodvedla. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Sporný nárok jest rázu veřejnoprávního a jest proto vyloučen pořad práva k jeho uplatnění. To plyne z údajů žalobních, jež nebyly změněny v řízení před soudem prvé stolice. Žalující stát požaduje žalobou daň z obratu vybranou žalovanou bankou a státu dosud neodvedenou za leta 1922—1925. Poukazuje na §§ 11 a 12 zákona čis. 268/23 dovozuje žalobce, že vybraná daň z obratu patří jemu, že stát nabývá nároku na tuto daň placením podnikateli, že žalovaná banka nemohla nabýti práva na vybranou daň, ježto jednala jen jako zástupce podnikatelův, že však odmítla zaplatiti zažalovanou částku na dani. Žalující stát vymáhá tudíž na žalované dlužnou daň z obratu, čímž uplatňuje nárok veřejnoprávní, nikoli soukromoprávní. Soud nesmí se zabývati otázkou, zda sporný nárok proti žalované jest oprávněn zákonem čis. 268/23, neboť není v tomto zákoně ustanovení, že daň jím upravená může býti vymáhána soudně, naopak stanoví § 23, že se nedoplatky daně vymáhají jako přímé daně. Jde o dávku veřejnoprávní, kterou stát může vymáhati jen příslušnými svými orgány podle uvedeného zákona, nikoli však soudně. Právní povaha tohoto veřejnoprávního nároku nezměnila se v soukromoprávní ani dějem vylíčeným v žalobě. Žalující stát nevystupuje ani v tomto sporu jako podmět soukromoprávní (na př. jako smluvní strana nebo jako strana poškozená ve svých soukromoprávních zájmech atd.), nýbrž jako nadřízený podmět veřejnoprávní, oprávněný předpisovati a vybíratí veřejné dávky a vymáhati je na svých příslušnících jako podřízených podmětech u výkonu výsostního práva (srov. také rozhodnutí čis. 6461 a 6534 sb. n. s.). To plyne ze zákona čis. 268/23 jako jediného předpisu právního, upravujícího povinnost platiti daň z obratu a právo státu ji požadovati. Tím jest vyloučeno vymáhání této daně podle předpisů soukromého práva a jest vyloučen i pořad práva. Ani tím, že žalovaná banka vybrala a podržela pro sebe částky vypadající podle žaloby na daň z obratu, nevzešel státu soukromoprávní nárok na tuto daň proti žalované, nýbrž zůstal jeho nárok veřejnoprávním, takže soudy nesmí o něm rozhodnouti. Nižší soudy neměly se zabývati sporným nárokem věcně, nýbrž měly odmítnouti žalobu, což činí dodatně dovolací soud podle § 42 j. n., ježto nejde o občanskou právní věc podle § 1 j. n.